

Аналіз результатів

Всеукраїнського моніторингу «Ефективність функціонування психологічної служби та ставлення учасників навчально-виховного процесу до результатів діяльності працівників психологічної служби»

Відповідно до листа МОН України від 13.08.2015 р. №1/9-389 «Про проведення опитування» на виконання п.4.10 Плану заходів щодо розвитку психологічної служби на період до 2017 року, затвердженого наказом МОН України «Про затвердження Плану заходів Міністерства освіти і науки щодо розвитку психологічної служби на період до 2017 року» від 06.08.2013р. № 1106 було проведено всеукраїнський моніторинг «Ефективність функціонування психологічної служби та ставлення учасників НВП до результатів діяльності працівників психологічної служби».

Згідно з розробленою процедурою у опитуванні взяли участь представники Вінницької, Волинської, Дніпропетровської, Житомирської, Запорізької, Івано-Франківської, Львівської, Сумської, Черкаської, Чернівецької, Чернігівської областей.

Загальна характеристика вибірки

Усього опитано 13042 респонденти. Серед них:

керівників районних (міських) психологічних служб – 274 особи;

практичних психологів і соціальних педагогів навчальних закладів – 2966 осіб;

педагогічних працівників – 3100 осіб;

учнів/студентів/вихованців – 3657 осіб;

батьків – 3045 осіб.

Розділ I. Працівники психологічної служби системи освіти

(керівники районних (міських) психологічних служб, практичні психологи і соціальні педагоги навчальних закладів)

Характеристика вибірки **працівників психологічної служби системи освіти**, які взяли участь в опитуванні, подана у наступних таблицях 1.1-1.8.

Таблиця 1.1

Місце знаходження навчального закладу/установи

Варіант відповіді	керівники районних (міських) психологічних служб		практичні психологи і соціальні педагоги навчальних закладів	
	Кількість відповідей	%	Кількість відповідей	%
місто	176	64,2	1872	63,1
село/селище	98	35,8	1094	36,9

Таблиця 1.2

Стать респондентів:

Варіант відповіді	керівники районних (міських) психологічних служб		практичні психологи і соціальні педагоги навчальних закладів	
	Кількість відповідей	%	Кількість відповідей	%
жіноча	264	96,4	2851	96,1
чоловіча	10	3,6	115	3,9

Таблиця 1.3

Вік респондентів:

Всеукраїнський моніторинг «Ефективність функціонування психологічної служби та ставлення учасників навчально-виховного процесу до результатів діяльності працівників психологічної служби»

Варіант відповіді	керівники районних (міських) психологічних служб		практичні психологи і соціальні педагоги навчальних закладів	
	Кількість відповідей	%	Кількість відповідей	%
до 25 років	8	2,9	416	14,0
26-35 років	71	25,9	1204	40,6
36-45 років	111	40,5	881	29,7
46-55 років	58	21,2	346	11,7
понад 55 років	26	9,5	119	4,0

Таблиця 1.4

Посада респондентів:

Варіант відповіді	Кількість відповідей	%
<i>Керівники районних (міських) психологічних служб</i>		
Завідувач (директор) центру (кабінету) психологічної служби системи освіти	16	5,8
Методист центру (кабінету) психологічної служби системи освіти	32	11,7
Методист з психологічної служби Р(М)МК	226	82,5
<i>Працівники психологічної служби навчального закладу</i>		
Практичний психолог	1932	65,1
Соціальний педагог	1034	34,9

Таблиця 1.5

Стаж роботи на посаді респондентів:

Варіант відповіді	керівники районних (міських) психологічних служб		практичні психологи і соціальні педагоги навчальних закладів	
	Кількість відповідей	%	Кількість відповідей	%
до 3 років	58	21,2	732	24,7
3-9 років	86	31,4	1262	42,5
10-15 років	94	34,3	569	19,2
понад 15 років	36	13,1	403	13,6

Таблиця 1.6

Освітній рівень респондентів:

Варіант відповіді	керівники районних (міських) психологічних служб		практичні психологи і соціальні педагоги навчальних закладів	
	Кількість відповідей	%	Кількість відповідей	%
спеціаліст/магістр	198	72,3	2336	78,8
бакалавр за фахом	1	0,4	114	3,8
курси перекваліфікації за фахом	48	17,5	260	8,8
інша педагогічна освіта	27	9,9	256	8,6

Таблиця 1.7

Кваліфікаційна категорія респондентів:

Варіант відповіді	керівники районних (міських) психологічних служб		практичні психологи і соціальні педагоги навчальних закладів	
	Кількість відповідей	%	Кількість відповідей	%
спеціаліст	44	16,1	1222	41,2
спеціаліст другої категорії	53	19,3	812	27,4
спеціаліст першої категорії	68	24,8	513	17,3
спеціаліст вищої категорії	109	39,8	419	14,1

Таблиця 1.8

Тип навчального закладу, у якому працюють **практичні психологи і соціальні педагоги**:

Варіант відповіді	Кількість відповідей	%
дошкільний навчальний заклад	490	16,5
загальноосвітній навчальний заклад	1833	61,8
заклад освіти нового типу (ліцеї, гімназії)	403	13,6
позашкільний навчальний заклад	47	1,6
ПТНЗ	115	3,9
ВНЗ I-II рівня акредитації	78	2,6

Висновки щодо характеристики вибірки працівників психологічної служби системи освіти, які взяли участь в опитуванні:

- з поданих вище даних видно, що переважна більшість працівників психологічної служби є жінки (понад 96%), лише близько 4% чоловіків працює у психологічній службі системи освіти;
- серед керівників районних (міських) психологічних служб системи освіти більшість фахівців (40,5%) мають вік в межах 36-45 років; щодо практичних психологів і соціальних педагогів, то приблизно такий само відсоток (40,6%) мають вік в межах 26-36 років;
- серед опитаних майже четверта частина є молодих спеціалістів, адже на посаді працюють менше ніж 3 роки. У той же час значний відсоток керівників районних (міських) психологічних служб системи освіти та практичних психологів і соціальних педагогів – 13,1% та 13,6% відповідно є досвідченими працівниками, адже працюють на посаді понад 15 років;
- за результатами моніторингу 72,3% керівників районних (міських) психологічних служб системи освіти та 78,8% практичних психологів і соціальних педагогів мають відповідну фахову освіту, проте майже 10% керівників мають лише педагогічну освіту;
- відповідно до отриманих даних майже 40% керівників районних (міських) психологічних служб системи освіти мають кваліфікаційну категорію «спеціаліст вищої категорії», а протипагу них понад 40% опитаних практичних психологів і соціальних педагогів мають кваліфікаційну категорію «спеціаліст»;
- щодо розподілу навчальних закладів, у яких працюють опитані практичні

психологи і соціальні педагоги, то він не рівномірний. Так, 61,8% - працюють у загальноосвітніх навчальних закладах, 16,5% та 13,6% - у дошкільних навчальних закладах і закладах освіти нового типу відповідно. Даний розподіл спостерігається і у загальній сукупності працюючих фахівців психологічної служби системи освіти.

Наступний блок запитань стосується професійної діяльності керівників районних (міських) психологічних служб системи освіти (таблиці 1.9-1.18)

Частота взаємодії керівників районних (міських) психологічних служб системи освіти з іншими працівниками системи освіти для вирішення професійних питань та завдань

Таблиця 1.10

№ з/п	Твердження	взагалі не спілкуюся	раз у семестр	приблизно щомісяця	щотижня
1.	з директором (начальником) управління (відділу) освіти міськ/райдержадміністрацій	0,7	5,5	22,3	71,5
2.	з завідувачем районним(міським) методичним кабінетом (центром)	1,1	3,3	7,7	88,0
3.	завідувачем (директором) обласного центру(кабінету) психологічної служби системи освіти	1,1	10,2	62,8	25,9

Регулювання професійної діяльності керівників районних (міських) психологічних служб системи освіти

Таблиця 1.11

№ з/п	Питання	Директор (начальник) управління (відділу) освіти міськ/райдержадміністрацій	Завідувач (директор) районним(міським) методичним кабінетом (центром)	Завідувач(директор) обласного центру (кабінету) психологічної служби	Самостійно	Інше
1.	Хто затверджує плани Вашої роботи?	43,4	35,4	21,2	0	0
2.	Хто ставить Вам завдання щодо змісту Вашої діяльності?	12,8	23,0	57,3	6,9	0
3.	Хто здійснює контроль за Вашою професійною діяльністю?	25,9	47,1	26,3	0,4	0,4

Частота здійснення керівниками районних (міських) психологічних служб системи освіти видів професійної діяльності

- 1 – ні разу
- 2 – кілька разів в рік
- 3 – раз на місяць або частіше
- 4 – раз у тиждень
- 5 – щодня

Таблиця 1.12

Всеукраїнський моніторинг «Ефективність функціонування психологічної служби та ставлення учасників навчально-виховного процесу до результатів діяльності працівників психологічної служби»

№ з/п	Твердження	1	2	3	4	5
1.	Проведення методичних заходів для працівників психологічної служби (семінари, наради тощо)	0,4	30,3	59,5	9,9	0
2.	Організація діяльності методичних об'єднань практичних психологів/соціальних педагогів	0,0	71,9	24,8	2,6	0,7
3.	Участь у засіданнях методичних об'єднань інших категорій педагогічних працівників	1,1	70,8	0,0	24,5	3,6
4.	Розробка методичних матеріалів та нормативно-правових документів	4,4	57,7	26,6	6,9	4,4
5.	Організація підвищення кваліфікації працівників психологічної служби	13,9	68,2	15,3	1,8	0,7
6.	Участь в атестації педагогічних працівників/працівників психологічної служби	3,6	85,0	10,2	1,1	0
7.	Аналіз, оцінка і перевірка діяльності працівників психологічної служби навчальних закладів	0,7	66,1	27,0	5,8	0,4
8.	Організація експертизи психологічних методів, методик, інновацій у галузі освіти регіону	24,8	66,8	6,2	1,5	0,7
9.	Організація та проведення фахових конкурсів, виставок, фестивалів тощо	20,1	73,4	5,8	0,4	0,4
10.	Види діяльності непов'язані із виконанням посадових обов'язків	29,6	23,7	13,5	9,5	23,7

Забезпеченість керівників районних (міських) психологічних служб системи освіти необхідним для виконання професійних завдань

Таблиця 1.13

Варіант відповіді	Кількість відповідей	%
забезпечений повністю	29	10,6
досить добре забезпечений	190	69,3
майже не забезпечений	53	19,3
не забезпечений взагалі	2	0,7

Потреба керівників районних (міських) психологічних служб системи освіти у професійній допомозі в наступних питаннях

Таблиця 1.14

№ з/п	Твердження	так, потребую	частково потребую	не потребую зовсім	складно відповісти
1.	Забезпеченість методичними засобами (програми, методики тощо)	16,8	69,0	12,4	1,8
2.	Забезпеченість технічними засобами (комп'ютер, принтер тощо)	27,7	62,8	8,4	1,1
3.	Методична підтримка діяльності (семінари, тренінги тощо)	24,8	56,2	9,1	9,9
4.	Супервізія/інтервізія	28,5	47,1	19,0	5,5
5.	Підвищення кваліфікації працівників психологічної служби	16,1	54,4	19,3	10,2

6.	Оцінка якості діяльності працівників психологічної служби	16,8	69,0	12,4	1,8

Наявність можливості практичний психолог/соціальний педагог навчального закладу в перші три роки роботи звернутись за професійною допомогою і порадою до **керівників районних (міських) психологічних служб системи освіти**

Таблиця 1.15

Варіант відповіді	Кількість відповідей	%
так	274	100
ні	0	0
не завжди	0	0

Форми роботи **керівників районних (міських) психологічних служб системи освіти** з молодими спеціалістами психологічної служби

Таблиця 1.16

Варіант відповіді	Кількість відповідей	%
школа молодого практичного психолога/соціального педагога	219	25,3
індивідуальні/групові консультації	259	29,9
відвідування практичних психологів/соціальних педагогів за місцем роботи	211	24,4
наставництво	112	12,9
стажування	10	1,2
участь у роботі інтервізійної групи	55	6,4

Наявність можливості **керівників районних (міських) психологічних служб системи освіти** звернення за професійною допомогою і порадою

Таблиця 1.17

Варіант відповіді	Кількість відповідей	%
так	266	97,1
ні	0	0
не завжди	8	2,9

Працівники системи освіти до яких **керівники районних (міських) психологічних служб системи освіти** звертаються за професійною допомогою і порадою

Таблиця 1.18

Варіант відповіді	Кількість відповідей	%
завідувач/працівник обласного центру(кабінету) психологічної служби системи освіти	224	81,8
інший працівник районного (міського) центру(кабінету) психологічної служби системи освіти/методист з психологічної служби	26	9,5
голова методичного об'єднання	9	3,3

практичний психолог/соціальний педагог навчального закладу	12	4,4
інше	3	1,1

Наступний блок запитань стосується професійної діяльності практичних психологів і соціальних педагогів навчальних закладів (таблиці 1.19-1.28)

Наскільки на Вашу думку потрібна та користується попитом Ваша робота як **практичного психолога/соціального педагога** у даному навчальному закладі

Таблиця 1.19

Варіант відповіді	Кількість відповідей	%
так, потрібна	22941	99,9
не потрібна	2	0,009
складно відповісти	23	0,1

Частота спілкування **практичних психологів і соціальних педагогів** для вирішення навчально-виховних проблем

Таблиця 1.20

№ з/п	Твердження	взагалі не спілкуюся	раз у семестр	приблизно щомісяця	щотижня	щодня
1.	з адміністрацією навчального закладу	0,1	0,8	8,4	41,2	49,6
2.	з педагогічними працівниками	0,0	0,2	3,8	22,5	73,4
3.	з батьками, опікунами (особами, які їх замінюють)	0,2	4,3	32,0	45,5	18,0
4.	з дітьми/учнями/студентами	0,3	0,2	0,7	7,6	91,1

Регулювання професійної діяльності **практичних психологів і соціальних педагогів навчальних закладів**

Таблиця 1.21

№ з/п	Питання	Керівник навчального закладу	Заступник керівника навчального закладу	Завідувач центру психологічної служби/методист з психологічної служби	Інший працівник психологічної служби навчального закладу	Самостійно	Інше
1.	Хто затверджує плани Вашої роботи?	82,5	0,9	16,3	0,2	0,0	0,1
2.	Хто ставить Вам завдання щодо змісту Вашої діяльності?	32,1	7,0	54,3	0,2	6,0	0,4
3.	Хто здійснює контроль за Вашою професійною діяльністю?	56,9	8,1	34,1	0,2	0,5	0,2

Частота здійснення практичними психологами і соціальними педагогами

навчальних закладів видів професійної діяльності

- 1 – ні разу
2 – кілька разів в рік
3 – раз на місяць або частіше
4 – раз у тиждень
5 – щодня

Таблиця 1.22

№ з/п	Твердження	1	2	3	4	5
1.	діагностика дітей/учнів/студентів	0,6	18,5	39,9	30,0	11,0
2.	консультування дітей/учнів/студентів	5,5	2,9	14,7	33,7	43,2
3.	індивідуальна корекційно-відновлювальна та розвивальна робота з дітьми/учнями/студентами	2,3	9,4	23,2	44,5	20,6
4.	групові корекційно-розвиваючі заняття, в т. ч. тренінги	1,7	10,6	31,9	43,0	12,8
5.	консультування батьків (осіб, які їх замінюють) та педагогів	0,1	5,1	32,3	42,4	20,1
6.	просвіта (виступи, лекції, батьківські збори)	0,3	27,1	50,2	17,8	4,6
7.	організація та проведення психолого-педагогічних консиліумів	12,2	73,4	12,7	1,3	0,3
8.	участь в атестації педагогічних працівників	35,9	56,0	6,5	1,2	0,3
9.	участь у педагогічних радах	1,2	72,0	20,6	5,7	0,4
10.	участь у роботі методичних об'єднань	3,1	62,2	32,9	1,6	0,2
11.	проведення психологічного/соціально-педагогічного моніторингу/дослідження	6,0	68,6	21,1	3,3	0,9
12.	проведення «години психолога»	25,2	7,8	21,5	32,8	12,8
13.	викладання факультативів (спецкурсів, курсів за вибором)	66,2	4,2	4,6	23,0	2,1
14.	відвідування дітей/учнів/студентів за місцем проживання	11,6	47,2	30,3	10,2	0,6
15.	взаємодія з центром соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, фахівцями соціальної роботи	9,9	57,4	26,1	5,9	0,8
16.	взаємодія з органом опіки та піклування, службами у справах дітей	17,4	57,2	20,5	4,1	0,8
17.	обстеження житлово-побутових умов та написання актів	19,7	50,0	22,0	6,3	1,9
18.	заповнення документації, написання звітів	1,4	13,9	9,6	13,3	61,8
19.	співпраця з громадськими та волонтерськими організаціями	25,1	53,8	16,4	3,5	1,2
20.	організація змістовного дозвілля дітей/учнів/студентів	16,7	43,8	24,5	11,0	4,0
21.	види діяльності непов'язані із виконанням посадових обов'язків практичного психолога/соціального педагога	33,8	32,1	15,3	10,3	8,5
22.	здійснення соціального супроводу сім'ї дитини	22,4	27,4	24,9	14,2	11,2

Тематика звернень до практичних психологів і соціальних педагогів навчальних закладів

- 1 – ні разу
2 – кілька разів в рік
3 – раз на місяць або частіше
4 – раз у тиждень
5 – щодня

Таблиця 1.23

№ з/п	Твердження	1	2	3	4	5
1.	адаптація дитини/учня/вихованця/студента до навчального	1,2	34,7	22,3	21,2	20,6

Всеукраїнський моніторинг «Ефективність функціонування психологічної служби та ставлення учасників навчально-виховного процесу до результатів діяльності працівників психологічної служби»

	закладу					
2.	питання оцінки потреб дитини та сім'ї	8,4	34,1	35,7	15,5	6,3
3.	питання розвитку пізнавальних процесів	6,6	23,1	32,8	22,8	14,7
4.	питання психоемоційного розвитку	7,4	19,4	30,6	24,9	17,7
5.	проблеми у навчанні, успішності учнів/студентів	4,8	13,7	33,2	27,7	20,6
6.	кризові явища розвитку дитини на різних вікових етапах	5,3	26,6	39,5	20,3	8,4
7.	проблеми взаємовідносин дітей/учнів/студентів з однолітками в групі/класі	1,2	12,3	32,4	29,4	24,8
8.	питання професійного самовизначення та професійної орієнтації	10,3	41,7	33,6	11,5	3,0
9.	питання розвитку здібностей та обдарованих дітей	3,8	37,4	39,0	15,0	4,8
10.	формування навичок здорового способу життя	1,3	17,1	36,3	29,4	15,9
11.	питання статевого виховання та статевих стосунків	6,2	42,2	34,7	13,8	3,2
12.	проблеми взаємовідносин в сім'ї, конфлікти в родині	3,4	29,7	41,3	20,1	5,5
13.	питання соціальної/психологічної допомоги різним категоріям дітей, які опинились у складних життєвих обставинах	4,8	31,3	34,8	20,6	8,6
14.	допомога дітям/сім'ям, що пережили травматичні події	16,0	43,4	24,4	13,0	3,1
15.	проблеми насильства в родині, навчальному закладі	29,4	45,0	18,9	4,9	1,8
16.	організація безпечного життєвого простору в навчальному закладі	10,5	33,4	23,0	12,2	20,9
17.	фобії, підвищена тривожність, суїцидальні наміри	20,8	45,3	24,4	7,4	2,1
18.	проблеми девіантної поведінки учнів	10,0	23,0	33,2	23,6	10,2
19.	вирішення конфліктів, посередництво/медіація	9,5	27,3	33,6	21,0	8,6
20.	питання пов'язані з навчання, розвитком, соціальним захистом дітей з особливими освітніми потребами	10,9	31,6	28,4	18,3	10,9
21.	вживання алкогольних напоїв, тютюнокуріння	16,6	31,8	31,7	14,2	5,7

Забезпеченість практичних психологів і соціальних педагогів навчальних закладів необхідним для виконання професійних завдань

Таблиця 1.24

Варіант відповіді	Кількість відповідей	%
забезпечений повністю	172	5,8
досить добре забезпечений	1933	65,2
майже не забезпечений	822	27,7
не забезпечений взагалі	39	1,3

Потреба практичних психологів і соціальних педагогів навчальних закладів у професійній допомозі в наступних питаннях

Таблиця 1.25

№ з/п	Твердження	так, потребую	частково потребую	не потребую зовсім	складно відповісти
1.	забезпеченість методичними засобами (програми, методики, фахова література тощо)	23,7	68,7	6,6	0,9
2.	забезпеченість технічними засобами	48,1	36,2	15,0	0,6

	(комп'ютер, принтер тощо)				
3.	методична підтримка діяльності (семінари, тренінги тощо)	38,8	54,6	4,7	1,9
4.	супервізія/інтервізія	29,7	48,1	6,9	15,2
5.	підвищення кваліфікації	50,3	40,8	3,9	5,0

Наявність можливості звернутися за професійною допомогою і порадою в перші три роки роботи **практичним психологом/соціальним педагогом у навчальному закладі**

Таблиця 1.26

Варіант відповіді	Кількість відповідей	%
так	2605	87,6
ні	105	3,5
не завжди	265	8,9

Наявність можливості звернутися за професійною допомогою і порадою зараз працюючи на посаді **практичного психолога/соціального педагога у навчальному закладі**

Таблиця 1.27

Варіант відповіді	Кількість відповідей	%
так	2834	95,5
ні	14	0,5
не завжди	118	4,0

Працівники системи освіти до яких **практичні психологи і соціальні педагоги навчальних закладів** звертаються за професійною допомогою і порадою

Таблиця 1.28

Варіант відповіді	Кількість відповідей	%
працівник центру психологічної служби системи освіти/методист з психологічної служби	2224	75,0
голова методичного об'єднання	331	11,2
інший практичний психолог/соціальний педагог	397	13,4
інше	14	0,5

Усі опитані методисти із психологічної служби зазначили, що керівники місцевих органів управління освітою не ставлять перед ними управлінських завдань щодо змісту їх роботи. Певною мірою це може свідчити про недостатній рівень усвідомлення керівниками значущості психологічної служби, ролі, що вона має відігравати у вирішенні актуальних питань реформування освіти.

Майже третя частина опитаних керівників районних/міських психологічних служб (33,2%) зазначила, що щодня або раз у тиждень залучається до виконання тих видів діяльності, що не пов'язані з виконанням посадових обов'язків. Серед практичних психологів, соціальних педагогів цей показник значно менший і становить 18,8%. Подібний підхід до організації діяльності спеціалістів служби негативно позначається на якості

виконання ними безпосередніх функціональних обов'язків, мотивації до підвищення власного професійного рівня.

Проблемою залишається забезпеченість фахівців усім необхідним для виконання професійних завдань. Майже п'ята частина керівників районних (міських) психологічних служб (19,3%) зазначила, що майже не забезпечена, серед практичних психологів, соціальних педагогів цей показник дещо вищий і становить 27,7%. Найбільшої допомоги фахівці потребують у підвищенні кваліфікації (50,3%), методичній підтримці діяльності (38,8%), забезпеченості технічними (48,1%) та методичними засобами (23,7%), супервізії, інтервізії (29,7%).

У роботі з молодими спеціалістами служби керівники районних (міських) психологічних служб не практикуються такі форми роботи як наставництво, стажування, участь у роботі інтервізійної групи.

Щодо взаємодії психологів та соціальних педагогів, на першому місці, звичайно, стоять діти. Майже усі працівники (91,1% респондентів) зазначили, що спілкуються із ними щодня. Також частою є взаємодія із педагогічними працівниками – 73,4 працівників зазначили, що з ними теж спілкуються щодня.

Щодня фахівці здійснюють такі види діяльності, як консультування учнів – 43,2% респондентів, консультування батьків та педагогів – 20,1% опитаних, діагностика дітей – 11%, індивідуальна корекційно-відновлювана та розвивальна робота з дітьми – 20,6% та заповнення документації і написання звітів – 61,8%.

Четверта частина практичних психологів, соціальних педагогів (25,2%) жодного разу не проводила «години психолога»; більше половини (66,2%) не викладає факультативи (спецкурси, курси за вибором) соціально-психологічної спрямованості. Однак викладання психології в рамках навчального процесу дає можливість підліткам пізнати самих себе та оточуючих, сформувати імунітет до негативних викликів сьогодення, організувати усвідомлений вибір майбутньої професії, набути комунікативних навичок, розвивати уміння будувати стосунки між хлопчиками і дівчатками.

Керівники навчальних закладів не залучають фахівців психологічної служби до участі в атестації педагогічних працівників (на це вказали 35,9% опитаних). Це є порушенням п. 2.7. Типового Положення про атестацію педагогічних працівників, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 06.10.2010 № 930 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14 грудня 2010 р. за № 1255/18550.

Частіше всього фахівці вирішують такі питання як: проблеми взаємовідносин дітей/учнів/студентів з однолітками в групі/класі (24,8%) адаптація дитини до навчального закладу та проблеми у навчанні (по 20,6%), працівники говорять про звернення із таким питанням, формування навичок здорового способу життя та питання психоемоційного розвитку (15,9% та 17,7% відповідно). Щотижня практичні психологи зустрічаються із такими проблемами як: проблеми розвитку пізнавальних процесів, психоемоційного розвитку та девіантної поведінки учнів. Також щомісяця вирішуються проблеми кризових явищ розвитку дитини на різних вікових етапах, професійного самовизначення та професійної орієнтації, статевого виховання та статевого стосунків тощо.

Розділ II. Педагогічні працівники

Характеристика вибірки

У опитування взяли участь 3100 респондентів.

Характеристика вибірки педагогічних працівників надана у таблицях 2.1-2.7.

Таблиця 2.1

Стать	
Чоловіча	Жіноча

8,48	91,52

Таблиця 2.2

№ з/п	Вік	Кількість опитаних (%)
1	до 25 років	6,03
2	26-35 років	22,81
3	36-45 років	37,45
4	46-55 років	25,48
5	понад 55 років	8,23

Таблиця 2.3

№ з/п	Тип навчального закладу	Кількість опитаних (%)
1	дошкільний навчальний заклад	16,00
2	загальноосвітній навчальний заклад	55,77
3	заклад освіти нового типу (ліцеї, гімназії)	15,23
4	позашкільний навчальний заклад	3,58
5	ПТНЗ	6,81
6	ВНЗ I-II рівня акредитації	2,61

Таблиця 2.4

№ з/п	Посада	Кількість опитаних (%)
1	Директор, завідуюча, заступник директора – керівник/заступник керівника навчального закладу	10,19
2	Вчитель (викладач), майстер	73,00
3	Методист	2,90
4	Вихователь	13,90

Таблиця 2.5

№ з/п	Педагогічний стаж	Кількість опитаних (%)
1	до 3 років	5,94
2	3-9 років	18,84
3	10-15 років	20,65
4	понад 15 років	54,58

Таблиця 2.6

№ з/п	Освітній рівень	Кількість опитаних (%)
1	спеціаліст/магістр за фахом	86,97
2	бакалавр за фахом	3,77
3	курси перекваліфікації за фахом	3,26
4	інша педагогічна освіта	6,00

Таблиця 2.7

№	Кваліфікаційна категорія	Кількість опитаних (%)

з/п		
1	спеціаліст	21,74
2	спеціаліст другої категорії	14,52
3	спеціаліст першої категорії	23,74
4	спеціаліст вищої категорії	40,00

Таким чином, можна зробити наступні висновки щодо вибірки дослідження:

– переважну кількість у педагогічних колективах усіх типів навчальних закладів складають жінки, представленість чоловіків у вказаних колективах є незначною, що актуалізує необхідність урахування у взаємодії гендерних особливостей педагогів фахівцями психологічної служби;

– з огляду на віковий розподіл педагогічного складу необхідно зауважити, що, незважаючи на невелику порівняно із особами середнього віку (26-55 років) кількість молодих педагогів (до 25 років) та кількість педагогів, старших за 55 років, самі ці категорії можуть потребувати особливої уваги з боку фахівців психологічної служби у зв'язку із віковими особливостями;

– у дослідженні представлено усі типи навчальних закладів, у яких відповідно до діючих нормативних актів функціонує психологічна служба;

– у дослідженні представлено усі ланки педагогічного колективу: як суб'єкти, які здійснюють адміністративне керівництво та методичне забезпечення навчально-виховного процесу, так і суб'єкти, які безпосередньо здійснюють навчально-виховний процес;

– більш ніж 75% опитаних педагогічних працівників мають значний педагогічний стаж, більш ніж 85% - працюють відповідно до фаху вищої освіти, а понад 60% відзначені високими кваліфікаційними категоріями, тобто можуть виступати у якості експертів щодо ефективності діяльності працівників психологічної служби – як практичних психологів, так і соціальних педагогів.

Дані щодо співпраці взаємодії педагогічних працівників та практичних психологів представлено у таблицях 2.8-2.17.

Таблиця 2.8

Співпраця з практичним психологом		
Так	Ні	Складно відповісти
96,48	2,45	1,06

Таблиця 2.9

№ з/п	Форми співпраці з практичним психологом	Кількість відповідей (%)
1	Психолого-педагогічні семінари і консилиуми, конференції, круглі столи	68,20
2	Консультаційна робота з учнями (вихованцями, студентами)	23,10
3	Консультаційна робота з батьками	3,25
4	Консультаційна робота з іншими педагогами	1,05
5	Діагностична робота	1,35
6	Тренінги, ігри, розвиваючі заняття	1,18
7	Психологічна просвіта	0,53
8	Виховні години і години спілкування, класні години	0,72
9	Корекційна робота	0,07
10	Атестація педагогів	0,16
11	Робота з учнями «групи ризику»	0,33
12	Робота з внутрішньо переміщеними особами (діти, батьки)	0,07

Таблиця 2.10

Звернення до практичного психолога у своїх особистих справах	Ні	Так	
	40,13	59,87	
		жінки	чоловіки
		93,32	6,68

Таблиця 2.11

№ з/п	Частота спілкування з практичним психологом для вирішення навчально-виховних проблем	Кількість відповідей (%)
1	Взагалі не спілкуюся	2,45
2	Раз у семестр	9,77
3	Приблизно щомісяця	39,65
4	Щотижня	48,13

Таблиця 2.12

№ з/п	Частота спілкування з практичним психологом різних категорій педагогічних працівників для вирішення навчально-виховних проблем	Адміністрація навчального закладу	Методист	Вчитель (викладач), майстер, вихователь
1	Взагалі не спілкуюся	1,64	1,14	3,05
2	Раз у семестр	2,95	5,68	12,76
3	Приблизно щомісяця	14,43	31,82	50,76
4	Щотижня	80,98	61,36	51,39

Таблиця 2.13

№ з/п	Корисність для педагогів співпраці з практичним психологом	Кількість відповідей (%)
1	Корисна, маю позитивний досвід	95,48
2	Маю негативний досвід	0,10
3	Складно відповісти	4,42

Таблиця 2.14

№ з/п	Не визначилися щодо корисності для себе співпраці з психологом	Кількість відповідей (%)
1	до 3 років педагогічного стажу	16,79
2	3-9 років педагогічного стажу	14,60
3	10-15 років педагогічного стажу	15,33
4	понад 15 років педагогічного стажу	53,28

Таблиця 2.15

Звернення до практичного психолога з пропозицією попрацювати з класом або окремими учнями (батьками)	
Так	Ні
90,23	9,77

Таблиця 2.16

№	Причини не звертання до практичного психолога з	Кількість

з/п	пропозицією попрацювати з класом або окремими учнями (батьками)	відповідей (%)
1	Відсутність практичного психолога у закладі освіти	6,41
2	Не було необхідності	54,09
3	«Звик(ла) самостійно справлятися»	13,52
4	Низький рівень кваліфікації психолога	0,36
5	Немає довіри до психолога	0,71
6	Психолог сам виявляє ініціативу	24,91

Таблиця 2.17

Експертна думка педагогів щодо сприйняття психолога учасниками навчально-виховного процесу				
№ з/п		Позитивно	Негативно	Байдуже
1	Сприймання психолога учнями	97,26	0,35	2,39
2	Сприймання психолога батьками	94,39	0,35	5,26
3	Сприймання психолога педагогічним колективом	97,84	0,23	1,94

Таким чином, можна зробити наступні висновки взаємодії педагогічних працівників із практичними психологами:

Більш ніж 96% опитаних у тій чи іншій формі співпрацюють із практичними психологами. Але треба підкреслити, що формами співпраці, які найбільше застосовуються, є «Психолого-педагогічні семінари і консиліуми, конференції, круглі столи» та «Консультаційна робота з учнями (вихованцями, студентами)». Значно менше застосовуються такі форми роботи як «Консультаційна робота з батьками» (3,25%), «Консультаційна робота з іншими педагогами» (1,05%). Необхідно зробити більш інтенсивними такі форми співпраці практичних психологів і педагогічних працівників як «Корекційна робота», «Робота з внутрішньо переміщеними особами (діти, батьки)», «Робота з учнями «групи ризику»» тощо. Щодо частоти спілкування педагогів з практичним психологом для вирішення навчально-виховних проблем, то вказане спілкування є повністю відсутнім лише у респондентів, які складають менше 3% від загальної кількості. Але існують значні відмінності у частоті спілкування з практичним психологом різних категорій педагогічних працівників для вирішення навчально-виховних проблем: найчастіше обговорення нагальних проблем навчально-виховного процесу відбувається у практичних психологів із адміністрацією навчальних закладів.

Майже 60% опитаних зверталися до практичних психологів «у своїх особистих справах», тобто педагогічні працівники розглядають практичних психологів як певний ресурс у вирішенні особистих завдань та проблем (професійне вигорання, стреси, особистісне зростання тощо). Більш ніж 93% вказаних звернень здійснюють жінки, що ще раз підкреслює необхідність урахування гендерних особливостей практичними психологами у процесі взаємодії.

Більш ніж 90% опитаних звертаються до практичного психолога з пропозицією попрацювати з класом або окремими учнями (батьками), а з тих, хто не звертається, 54% не мали в цьому необхідності, і лише 1,7% педагогічних працівників у якості причини відмови зазначили низький рівень кваліфікації психолога та відсутність довіри до нього.

На думку педагогічних працівників, всі учасники навчально-виховного процесу сприймають практичних психологів позитивно.

Дані щодо співпраці взаємодії педагогічних працівників та соціальних педагогів

представлено у таблицях 2.18-2.28.

Таблиця 2.18

Наявність у навчальному закладі посади соціального педагога (кількість відповідей (%))	
Так	Ні
61,74	38,26

У наступних таблицях подано інформацію, отриману у респондентів (1914 осіб), які вказали, що в їх навчальному закладі наявна посада соціального педагога.

Таблиця 2.19

№ з/п	Тип навчального закладу	Кількість опитаних (%) (наявна посада соціального педагога)
1	дошкільний навчальний заклад	15,41
2	загальноосвітній навчальний заклад	56,11
3	заклад освіти нового типу (ліцеї, гімназії)	16,41
4	позашкільний навчальний заклад	3,24
5	ПТНЗ	7,26
6	ВНЗ I-II рівня акредитації	1,57

Таблиця 2.20

Співпраця з соціальним педагогом		
Так	Ні	Складно відповісти
95,78	2,32	1,90

Таблиця 2.21

№ з/п	Форми співпраці з соціальним педагогом	Кількість відповідей (%)
1	Консультації з учителями, батьками та учнями	70,61
2	Організація харчування та оздоровлення учнів (вихованців, студентів) пільгових категорій	15,41
3	Проведення просвітницьких заходів, тренінгів	6,29
4	Обстеження матеріально-побутових умов проживання учнів, складання актів обстежень умов проживання дитини, складання соціального паспорту класу	5,76
5	Робота з батьками (особами, які їх замінюють; опікунами)	0,59
6	Методична робота, виступи на педрадах, консиліуми	0,48
7	Діагностична робота з дітьми	0,53
8	Соціально-педагогічний патронаж внутрішньо переміщених осіб (вихованці, учні, студенти)	0,32

Таблиця 2.22

№ з/п	Частота спілкування з соціальним педагогом для вирішення навчально-виховних проблем	Кількість відповідей (%)
1	Взагалі не спілкуюся	2,47
2	Раз у семестр	14,10
3	Приблизно щомісяця	41,24
4	Щотижня	42,19

Таблиця 2.23

№ з/п	Частота спілкування з соціальним педагогом різних категорій педагогічних працівників для вирішення навчально-виховних проблем	Адміністрація навчального закладу	Методист	Вчитель (викладач), майстер, вихователь
1	Взагалі не спілкуюся	0,00	3,57	2,73
2	Раз у семестр	2,11	17,86	15,38
3	Приблизно щомісяця	20,00	35,71	43,82
4	Щотижня	77,89	42,86	38,06

Таблиця 2.24

№ з/п	Корисність для педагогів співпраці з соціальним педагогом	Кількість відповідей (%)
1	Корисна, маю позитивний досвід	93,65
2	Маю негативний досвід	0,05
3	Складно відповісти	6,29

Таблиця 2.25

№ з/п	Не визначилися щодо корисності для себе співпраці з соціальним педагогом	Кількість відповідей (%)
1	до 3 років педагогічного стажу	11,86
2	3-9 років педагогічного стажу	17,80
3	10-15 років педагогічного стажу	18,64
4	понад 15 років педагогічного стажу	51,69

Таблиця 2.26

Звернення до соціального педагога з пропозицією попрацювати з класом або окремими учнями (батьками)	
Так	Ні
83,56	16,44

Таблиця 2.27

№ з/п	Причини не звертання до соціального педагога з пропозицією попрацювати з класом або окремими учнями (батьками)	Кількість відповідей (%)
1	Не було необхідності	80,81
2	Звичка самостійно справлятися	8,42
3	Некомпетентність соціального педагога, низький рівень кваліфікації соціального педагога	1,35
4	Немає довіри до соціального педагога	0,00
5	Не зовсім зрозумілі функції соціального педагога	2,69
6	Спілкуюсь тільки з психологом	6,73

Таблиця 2.28

Експертна думка педагогів щодо сприйняття соціального педагога учасниками навчально-виховного процесу			
№	Позитивно	Негативно	Байдуже

з/п				
1	Сприймання соціального педагога учнями	94,75	0,26	4,99
2	Сприймання соціального педагога батьками	93,40	0,26	6,34
3	Сприймання соціального педагога педагогічним колективом	97,36	0,21	2,42

Таким чином, можна зробити наступні висновки взаємодії педагогічних працівників із соціальними педагогами:

Майже 96% опитаних у тій чи іншій формі співпрацюють із **соціальними педагогами**, але наявність посади соціального педагога у навчальному закладі зазначили лише 62% респондентів. З огляду на те, що у вибірці кожний навчальний заклад може бути представленим як одним, так декількома респондентами, можна зауважити, що проблема забезпечення різних типів навчальних закладів ставками соціальних педагогів є нагальною. Форми співпраці, які найбільше застосовуються у взаємодії педагогів і соціальних психологів: «Консультації з учителями, батьками та учнями» та «Організація харчування та оздоровлення учнів (вихованців, студентів) пільгових категорій». Необхідно зробити більш інтенсивними такі форми співпраці соціальних психологів і педагогічних працівників як «Соціально-педагогічний патронаж внутрішньо переміщених осіб (вихованці, учні, студенти)», «Методична робота, виступи на педрадах, консилиумах», «Діагностична робота з дітьми» тощо. Щодо частоти спілкування педагогів з соціальним психологом для вирішення навчально-виховних проблем, то, як і в ситуації з практичними психологами, вказане спілкування є повністю відсутнім лише у 3% респондентів. Але існують значні відмінності у частоті спілкування з соціальним психологом різних категорій педагогічних працівників: найчастіше обговорення нагальних проблем навчально-виховного процесу відбувається у практичних психологів із адміністрацією навчальних закладів (77,89% щотижня та 20% приблизно щомісяця).

Більш ніж 83% опитаних звертаються до соціального педагога з пропозицією попрацювати з класом або окремими учнями (батьками), а з тих, хто не звертається, 81% не мали в цьому необхідності, і лише 1,35% педагогічних працівників у якості причини відмови зазначили низький рівень кваліфікації соціального педагога. Необхідно підкреслити, що біля 10% опитаних у якості причини відмови звертатися до соціального педагога зазначили незрозумілість функцій соціального педагога та звичку спілкуватися лише із практичним психологом. Це обумовлює необхідність спеціальної роботи, спрямованої на додаткове роз'яснення функцій соціального педагога та організації ефективної взаємодії у триаді «педагогічний працівник – практичний психолог – соціальний педагог».

На думку педагогічних працівників, всі учасники навчально-виховного процесу сприймають соціальних педагогів позитивно.

Таблиця 2.29

№ з/п	Важливість діяльності психологічної служби у системі освіти	Кількість відповідей (%)
1	Важлива	98,58
2	Заважає працювати	0
3	Не знаю	1,42
4	Непотрібна	0

Таблиця 2.30

№ з/п	Оцінка діяльності за дванадцятибальною	Практичний психолог (кількість відповідей у %)	Соціальний педагог (кількість відповідей у %)

	шкалою		
1	1	0,13	0,11
2	2	0,03	0,16
3	3	0,07	0,11
4	4	0,16	0,11
5	5	0,30	0,37
6	6	0,56	0,95
7	7	0,85	2,05
8	8	2,95	3,69
9	9	6,60	8,21
10	10	29,34	32,17
11	11	26,19	25,01
12	12	32,82	27,07

Найвищі оцінки діяльності практичного психолога надали більш ніж 88% респондентів, соціального педагога – 84% респондентів.

Розділ III. Учні/студенти/вихованці

В опитуванні взяли участь – 3657 учнів/студентів/вихованців, з них за гендерним показником – 2317 – дівчат і 1340 хлопців.

За віковим показником вибірка охоплює:

до 13 років – 535 респондентів (15%);

13-15 років – 1806 респондентів (49%);

16-18 років – 1265 респондентів (35%);

понад 18 років – 51 респондент (1%).

Моніторинговим дослідженням були охоплені респонденти з різних типів навчальних закладів, а саме:

загальноосвітній навчальний заклад – 2916 осіб (79%) (з них 2260 – респондентів з сільської місцевості, а 657 – з міської);

заклади освіти нового типу (ліцеї, гімназії) – 333 особи (9%) (з них 91 – респондент з сільської місцевості, а 243 – з міської);

позашкільний навчальний заклад – 148 осіб (4%) (з них 37 – респондентів з сільської місцевості, а 112 – з міської);

ПТНЗ – 158 осіб (5%) (з них 42 – респондентів з сільської місцевості, а 117 – з міської);

ВНЗ I-II рівня акредитації – 106 осіб (3%) (з них 3 – респондентів з сільської місцевості, а 103 – з міської).

Чи працюють у Вашому навчальному закладі ?

Таблиця 3.1

№ з/п	Твердження	так		ні	
		кількість	відсоток	кількість	відсоток
1.	Практичний психолог	3600	98%	57	2%
2.	Соціальний педагог	2345	64%	1312	36%

Серед опитаних респондентів найменший показник соціально-педагогічного супроводу зафіксували у вихованців ПНЗ (141 відсутні фахівці, наряду з тим, тільки у 8 ПНЗ наявні фахівці); у студентів ВНЗ I-II рівня (74 закладах відсутній фахівець, а в 33 працює); учні ЗНЗ (261 – працює фахівець, а у 71 - відсутній); студентів ПТНЗ (у 89 закладах працює соціальний педагог, а у 70 - відсутній).

Значно оптимістичніша ситуація, щодо забезпечення навчальних закладів практичними психологами у 98% закладах працюють фахівці, у рівнозначній кількості охоплені психологічним супроводом учні у різних типах навчальних закладів.

Чи зверталися Ви щодо вирішення своїх особистих проблем?

Таблиця 3.2

№ з/п	Твердження	так		ні	
		кількість	відсоток	кількість	відсоток
1.	до практичного психолога	2930	80%	727	20%

До практичного психолога зверталися 80% респондентів, кожен п'ятий з опитаних не звертався до фахівця, проте в цих закладах працюють фахівці психологічної служби.

Як часто Ви звертаєтеся за допомогою?

Таблиця 3.3

№ п/п	Твердження	до практичного психолога		до соціального педагога	
		кількість	відсоток	кількість	відсоток
1	Раз у семестр	1281	35%	256	32%
2	Приблизно щомісяця	1166	32%	202	25%
3	Щотижня	439	12%	78	10%
4	Не звертаюся	771	21%	262	33%

Значна кількість звернень з боку учнів, студентів, вихованців здійснюються до практичних психологів, а не до соціальних педагогів, так серед 3657 опитаних респондентів до практичних психологів, з різною періодичністю звертається 79% осіб, щодо соціальних педагогів, то лише 15% опитаних зверталися до фахівців. У 33 % навчальних закладах де працюють соціальні педагоги учні до них не звертаються, а у 52% закладах не працюють фахівці.

Щодо практичних психологів, то періодичність звернення до них недостатньо висока. Фактично, кожен 10 респондент систематично охоплений психологічним супроводом, кожен 6 співпрацює з практичним психологом один раз на півроку, результативність подібного супроводу підлягає сумніву.

На скільки корисною для Вас є робота (діяльність)?

Таблиця 3.4

№ з/п	Твердження	Корисна, маю позитивний досвід		Шкідлива, маю негативний досвід		Складно відповісти	
		кількість	відсоток	кількість	відсоток	кількість	відсоток
1.	практичного психолога	3114	98%	5	1%	6	1%
2.	соціального педагога	526	85%	5	1%	90	4%

Щодо ефективності роботи практичного психолога, то з-поміж опитаних респондентів тільки 85% дали відповіді, корисною вважають 98% , проте, враховуючи той факт, що систематично до фахівця звертається кожен десятий респондент, виникає питання за якими критеріями респондентами оцінюється ефективність їхньої роботи.

Про користь роботи соціальних педагогів з 3657 респондентів відповіли лише 17% решта 83% опитаних (3036 осіб) жодної відповіді, з запропонованих не обрали. Щодо позитивного досвіду співпраці з соціальним педагогом зазначають 85%, негативні наслідки

мали 1% опитаних, важко відповісти 14 % респондентам. Не оцінили роботу соціальних педагогів 39% респондентів, в навчальних закладах яких працюють соціальні педагоги.

Отже, потенціал фахівців психологічної служби навчальних закладів освіти використовується не у повному обсязі, суттєвої різниці між типами навчальних закладів та роботою психологічної служби не встановлено.

Чому Ви не звертаєтесь за допомогою?

Таблиця 3.5

№ п/п	Причина відмови	до практичного психолога		до соціального педагога	
		кількість	відсоток	кількість	відсоток
1	Відсутність у навчальному закладі	71	7%	156	49%
2	Не було необхідності	809	77%	138	44%
3	«Звик(ла) самостійно справлятися»	128	12%	8	2,5%
4	Немає довіри	17	2%	5	2%
5	Фахівець сам не виявляє ініціативу	6	0,5%	3	0,9%
6.	Відсутність кабінету	14	1,5%	6	1,6%

Аналізуючи причини відмови респондентів від співпраці з практичним психологом закладу пріоритетними є:

Не бачать необхідності 77% респондентів, як наслідок, вчасно не вирішуються проблемні питання, необхідно зазначити, що стовідсотково у зазначених закладах працюють практичні психологи. Разом з тим, 12% респондентів зазначають, що звикли самостійно вирішувати складні ситуації, а тому психологічний супровід їм не потрібний. 7% опитаних зазначають, що у навчальному закладі відсутній фахівець. Немає довіри до фахівця у 2% опитаних.

Щодо причин відмови респондентів від роботи з соціальним педагогом ситуація дещо інша, так, пріоритетне місце посідає відсутність фахівця у закладі (49%), у 44% не було необхідності, проблема з відсутністю з кабінетами актуальна й для 1,6% соціальних педагогів.

Отже, з метою здійснення психологічного супроводу та соціального патронату з учнями, студентами, вихованцями необхідно проводити роз'яснювальну роботу щодо напрямів їхньої діяльності, інформувати про сферу соціально-психологічних послуг, які можуть отримати учасники НВП у фахівців психологічної служби. Психологічний супровід і соціальний патронаж має бути адресним, ефективним, дієвим, а якщо учасники не вбачають потреби роботи з психологом у тих закладах де вони працюють, потрібно вивчити доцільність їхньої роботи.

З приводу яких питань Ви найчастіше звертаєтесь?

Таблиця 3.6

№ п/п	Твердження	до практичного психолога		до соціального педагога	
		кількість	відсоток	кількість	відсоток
1	Труднощі у навчанні	536	10%	90	6%
2	Проблеми взаємовідносин з однолітками	1588	31%	180	13%
3	Питання розвитку здібностей, пам'яті, уваги, тощо.	423	8%	30	2%
4	Проблеми взаємовідносин з батьками	559	11%	106	7%
5	Проблеми взаємовідносин з вчителями/викладачами	463	9%	71	5%
6	Проблеми статевої стосунків	224	4%	44	3%
7	Проблема організації дозвілля	159	3%	132	9%

8	Вибір професії та профорієнтація	634	12%	158	11%
9	Оздоровлення та харчування	34	0,5%	184	13%
10	Насильство у сім'ї, у навчальному закладі, на вулиці	64	2%	55	4%
11	Здорового способу життя	186	3,6%	165	12%
12	Як сказати «Ні»	259	5%	84	6%
13	Оформлення документів щодо встановлення статусу, нарахування пенсії, виплати матеріальної допомоги, тощо.	7	0,9	129	9%

Проблематика звернень до практичного психолога включає актуальні теми, цілком зрозуміло, що найбільш пріоритетними для підлітків та юнаків є теми взаємовідносин з однолітками, вчителями та батьками, вибір професії, формування здорового способу життя.

Щодо питань з якими респонденти звертаються до соціальних педагогів, то найбільшу кількість балів отримали проблеми взаємовідносин, організація та харчування, формування здорового способу життя. Проте, більшість проблем з якими звертаються до соціальних педагогів, мають вирішувати практичні психологи.

Отже, необхідно чітко розмежувати функціональні обов'язки соціального педагога і практичного психолога та проінформувати про це учасників навчально-виховного процесу.

Де найчастіше з Вами проводиться робота чи спілкуєтесь?

Таблиця 3.7

№ з/п	Твердження	з практичним психологом		з соціальним педагогом	
		кількість	відсоток	кількість	відсоток
1.	у кабінеті	854	86%	487	80%
2.	в учительській/викладацькій	16	1%	12	2%
3.	у коридорі	17	1%	13	2%
4.	в аудиторії після уроків/пар	76	8%	64	11%
5.	де прийдеться	30	3%	25	4%
6.	за місцем проживання	3	0,5%	5	0,5%
7.	за місцем роботи батьків	2	0,5%	4	0,5%

Фахівці психологічної служби працюють з реципієнтами в кабінетах, крім того залучають аудиторії та класні кімнати після навчального процесу для роботи з учнями, проте, ще існує проблема відсутності кабінетів, і фахівці працюють де прийдеться, це значно знижує ефективність їхньої роботи. Враховуючи, той факт, що навчальні заклади заповненні учнями не на сто відсотків, є вільні приміщення, а умови для роботи відсутні.

Оцініть діяльність практичного психолога і соціального педагога за 12-бальною шкалою, у якій 12 – найвища оцінка, 1 – найнижча.

Таблиця 3.8

№ з/п	Посада	Оцінка											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	практичний психолог	1 0,009%	2 0,01%	0 0%	0 0%	10 0,09%	18 0,17%	14 0,13%	168 1,6%	342 3,2%	2460 24%	3300 32%	4140 38,8%
2.	соціальний педагога	2 0,03%	0 0%	0 0%	0 0%	15 0,2%	60 0,9%	42 0,6%	184 2,7%	459 7%	1730 26%	1749 26%	2376 36,57%

Враховуючи відповіді респондентів значно високу оцінку практичним психологам та соціальним педагогам поставили 94 % опитаних, в на достатньому рівні їх оцінили 5% опитаних, а 1% вказав на низький рівень роботи.

Як Ви вважаєте, чи потрібні практичний психолог і соціальний педагог у навчальному закладі, де ти навчаєшся?

Таблиця 3.9

№ з/п	Твердження	Практичний психолог і соціальний педагог	
1.	потрібна	950	98%
2.	не потрібна	2	0,5%
3.	не знаю	12	1,5%

Серед опитаних 3657 респондентів на вищевказане запитання дали відповідь 27% (964 осіб), оптимістично висловилися 98% опитаних, 1,5% не визначилися з відповіддю, а 0,5% категорично зазначили, що фахівці не потрібні.

Висловіть, будь ласка, свої пропозиції та зауваження щодо діяльності практичного психолога і соціального педагога

Характеризують особисті якості фахівця психологічної служби – «Наш психолог – супер»; звертають увагу на професійні навички, крім того, пріоритетна кількість пропозицій стосується впровадженню факультативних курсів та уроків «Психологія» – 22; учні прагнуть відновити заняття за програмою «рівний-рівному» – 2 респондентів; респонденти пропонують залучити он-лайн ресурси – 3 особи; забезпечити робочим місцем фахівців – 15 осіб; проводити цікаві заняття, тренінги, бесіди з учнями – 13 опитаних; у 49 опитаних немає зауважень та пропозицій до роботи фахівців психологічної служби; а 7 опитаних бажають успіхів у роботі фахівцям психологічної служби.

Розділ IV. Батьки

В опитуванні взяли участь – 3045 **батьків**, з них за *гендерним показником* – 2643 (87%) – жінок і 403 (13%) – чоловіків. За територіальною приналежністю – 1667 респондентів з міста (55%); 13779 (45%) – з сільської місцевості.

За віковим показником вибірка охоплює:

Таблиця 4.1

Вік респондентів	кількість осіб	показник у %
до 25 років	118	4
26-35 років	1179	39
36-45 років	1352	44
46-55 років	353	12
понад 55 років	43	1

Зазначте, у якому навчальному закладі навчається Ваша дитина:

Таблиця 4.2

Навчальний заклад	кількість осіб	показник у %
дошкільний навчальний заклад	411	13
загальноосвітній навчальний заклад	1852	61
ліцей, гімназія, колегіум	402	13
позашкільний навчальний заклад	119	3
ПТНЗ	194	6
ВНЗ I-II рівня акредитації	67	4

Чи працюють у навчальному закладі, де навчається Ваша дитина, фахівці психологічної служби?

Таблиця 4.3

№ з/п	Твердження	так		ні	
		осіб	%	осіб	%
1.	практичний психолог	2980	98	65	2
2.	соціальний педагог	1798	59	1247	41%

Чи зверталися Ви до фахівців психологічної служби щодо вирішення питань пов'язаних з Вашою дитиною?

Таблиця 4.4

№ з/п	Твердження	так		ні	
		осіб	%	осіб	%
1.	до практичного психолога	2373	79	646	21
2.	до соціального педагога	1183	42	1603	58

Як часто Ви звертаєтеся за допомогою до фахівців психологічної служби?

Таблиця 4.5

№ з/п	Твердження	до практичного психолога		до соціального педагога	
		осіб	%	осіб	%
1.	раз у семестр	1391	47	813	34
2.	приблизно щомісяця	805	27	357	15
3.	щотижня	193	6	77	3
4.	не звертаюся	577	20	1137	48

Якщо відповіли «не звертаюсь», то з якої причини?

Таблиця 4.6

№ з/п	Причини	до практичного психолога		до соціального педагога	
		осіб	%	осіб	%
1.	відсутність у навчальному закладі	62	7	595	46
2.	не було необхідності	562	68	575	44
3.	«звик(ла) самостійно справлятися»	84	10	54	4
4.	немає довіри	11	1,3	7	0,5
5.	фахівець не виявляє ініціативу	6	0,7	6	0,5
6.	відсутність кабінету	10	1	3	0,2
7.	вирішую всі питання з класним керівником, учителями-предметниками	89	12	60	4,8

З приводу яких питань Ви найчастіше звертаєтеся до фахівців психологічної служби?

Таблиця 4.7

Всеукраїнський моніторинг «Ефективність функціонування психологічної служби та ставлення учасників навчально-виховного процесу до результатів діяльності працівників психологічної служби»

№ з/п	Твердження	до практичного психолога		до соціального педагога	
		осіб	%	осіб	%
1.	труднощі у навчанні дитини	1193	24	219	6
2.	проблеми взаємовідносин дитини з однолітками	1222	25	306	9
3.	проблеми взаємовідносин у родині	620	12	170	5
4.	проблеми взаємовідносин дитини з вчителями/викладачами	567	11	156	5
5.	комп'ютерна залежність дитини	649	13	185	6
6.	вибір професії та профорієнтація	166	3,4	238	7
7.	організація пілгового оздоровлення та харчування дитини	26	0,65	655	20
8.	насильство у сім'ї, у навчальному закладі, на вулиці	38	0,8	195	6
9.	формування здорового способу життя	225	4,5	393	12
10	фобії дитини (страхи), суїцидальні наміри	90	1,9	46	1
11	оформлення документів щодо встановлення статусу, нарахування пенсії, виплати матеріальної допомоги, тощо	12	0,03	440	14
12	агресивна поведінка дитини	160	3,2	158	5
13	протиправна поведінка дитини	24	0,5	142	4

Чи зверталися Ви до фахівців психологічної служби щодо вирішення своїх особистих проблем?

Таблиця 4.8

№ з/п	Твердження	так		ні	
		осіб	%	осіб	%
1.	до практичного психолога	380	58	273	42
2.	до соціального педагога	597	19	2522	81

На скільки для Вас є корисною робота (діяльність) фахівців психологічної служби?

Таблиця 4.9

№ з/п	Посада	корисна, маю позитивний досвід		складно відповісти		відсутній фахівець у закладі	
		осіб	%	осіб	%	осіб	%
1.	практичного психолога	630	97	16	2,5	3	0,5
2.	соціального педагога	351	67,5	43	8	126	24,5

Де найчастіше з Вами спілкувався/консультував практичний психолог і соціальний педагог?

Таблиця 4.10

№ з/п	Твердження	з практичним психологом		з соціальним педагогом	
		осіб	%	осіб	%

Всеукраїнський моніторинг «Ефективність функціонування психологічної служби та ставлення учасників навчально-виховного процесу до результатів діяльності працівників психологічної служби»

1.	у кабінеті	575	88	297	86
2.	в учительській/викладацькій	17	2	9	2,5
3.	у коридорі	7	1	6	1,5
4.	в аудиторії після уроків/пар	22	3	7	1,5
5.	у актовій залі	11	1	8	1,5
6.	де прийдеться	14	2	10	2,5
7.	вдома учнів	5	1	11	3
8.	за місцем роботи батьків	0	0	6	1,5

Оцініть діяльність практичного психолога і соціального педагога за 12-бальною шкалою, у якій 12 – найвища оцінка, 1 – найнижча.

Таблиця 4.11

№ з/п	Посада	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	практичний психолог	2	0	0	0	0	12	14	104	450	1940	2057	2316
2.	соціальний педагог	2	0	0	0	10	6	42	128	351	1250	1122	1140

Як Ви вважаєте, чи потрібні практичний психолог і соціальний педагог у навчальному закладі, де навчається Ваша дитина?

Таблиця 4.12

№ з/п	Твердження	Зробіть позначку	%
1.	потрібні	650	99
2.	не потрібні	0	0
3.	не знаю	6	1

Висловіть, будь ласка, свої пропозиції та зауваження щодо діяльності практичного психолога і соціального педагога

Відповіді учасників можна об'єднати у декілька груп:

- пропонували покращити матеріально-технічне оснащення кабінету практичного психолога та соціального педагога – 39 респондентів; використовувати інформаційно-комунікаційні засоби для здійснення психологічного супроводу – 6 респондентів;

- вдячні за роботу фахівцям психологічної служби – 19 респондентів; 17 респондентів вдячні адміністрації за те що працює (існує) психологічна служба;

- пропонують запровадити або поновити факультативні курси або уроки психології 9 респондентів;

- значний показник опитаних (25 осіб) – закликають здійснювати психологічний супровід та соціальний патронат систематично, через проведення тренінгів з дітьми та батьками, діагностику; вивчати потреби та актуальні питання для батьківської громади.

- більшість респондентів зазначають, що сьогодення вимагає психологічного супроводу та соціального патронату.